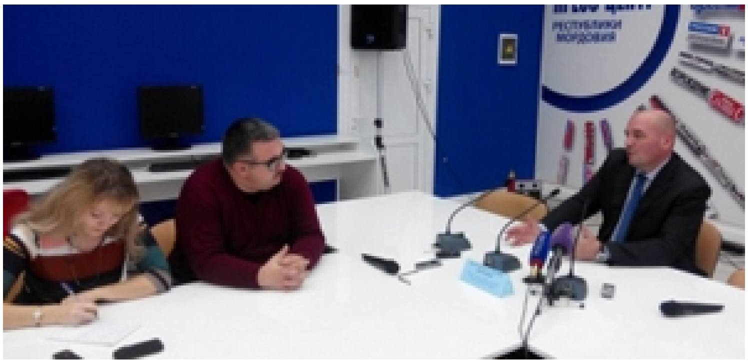

Мордовияне? м?д?ният ??м туризм министры Шарапов Владимир Иванович журналистлар алдында тагы бер тапкыр 2014 ел - “М?д?ният елы” дип иск?ртте. М?д?ният елы булуы юкка т?гел - тарихи мирасыбызга ??м милли кыймм?тл?ребезг? сакчыл караш Мордовия Республикасы милли с?яс?те концепциясене? нигезен? салынган. РМ Главасы В.Д.Волков раслаган “М?д?ният ел”ын ?тк?р? буенча чаралар планы ??м?гатьчелек игътибарын ?леге актуаль темаларга юн?лтте.   Мордовия М?д?ният ??м туризм министры республикабызда «М?д?ният елы» у?аеннан кабул ителг?н чаралар планы ?т?леше турында тулы м?гъл?мат бирде. 2013-2016 елларга «Мирас-Наследие» максатчан программасын тормышка ашыру у?аеннан фольклор ??м с?нгатьк? кагылышлы экспедициял?р оештырылды, аеруча ???миятле тарихи биналарны т?зекл?ндер?-я?арту эшл?ре уздырыла, музей фондындагы ?йберл?р, архив документлары реставрациял?. Агымдагы елны? август-сентябрь айларында гына да к?пт?рле чаралар ?тте: театр атналыгы башланды, концертлар оештырыла, т?г?р?к ?ст?лл?р ??м бу ?лк?д? атказанган хезм?тк?рл?р бел?н очрашулар, «М?д?ни ш???р» автопоезды эшл?де. С.Д.Эрьзя музее запасникларыннан ?лег? кад?р кулланмаган 20 эш, р?ссам И.К.Макаров эшл?рене? я?алары да ?ст?леп, к?рг?зм? залларында урын алдылар. Музей бинасы, ремонттан со? ачылырга ?зер. 23-25нче октябрь к?нн?ренд?, VI мордва халкыны? съездына, ачылачак. 15 ноябрьд? яшь р?ссамнарны? к?рг?зм?се шулай ук С.Д. Эрьзя бинасында ?т?р. Яшьл?рне? и?ат ?имешл?ре ?чен аерым зал бирел?.

Б?ген театр сезоны актер Сергей Артемьев бенефисы бел?н ачылып китте. Тагы эшл?нелг?н эшл?р р?тен? 1 Б?тенд?нья сугышында ятып калганнар х?рм?тен? ??йк?л ачылачак. 23нче октябрьд? ??йк?лне? ачылу тантанасына Россия М?д?ният министры Владимир Мединский Саранскка кил?ч?к. Совет классицизмы стиленд? т?зелг?н тарихи архитектуралы И.М. Яушев исеменд?ге рус театры реконструкцияг? ябылу с?б?пле, барлык чаралар Мордовия милли драма театры бинасында ?т?. Ике сезоннан со? я?а кыяф?тт?ге театр я?адан эшл?п кит?ч?к дип уйлыйбыз, ди Владимир Иванович. Халыкка килг?нд?, театрга й?рил?р дип ?йтеп була, ч?нки ел агымында театр заллары 53-54% тутырыла. Башка регионнар бел?н чагыштырганда сизелерлек зур процент, М?ск??д?н кала.Чиш?се м?сь?л?л?р д? ?ит?рлек. М?с?л?н, авылларга чыккан театрлар репертуарларында к?бр?к балалар спектакльл?ре булды, ч?нки балалар ?чен уйналган театр декорациясен авылларга ?иткер? у?айрак. ? олы тамашачы ?зл?ре ?чен театр алып кил?л?рен тели. Мен? шул ?лк?д? эшлисе бар.?йтеп кит?рг? кир?к, 15-20 ел элек Халык театрлары да актив эшл?п килдел?р. Б?ген андый театрлар чын-чынлап Ардатов, Чамзинка, Ковылкино ??м тагы бернич? районда эшли.

8нче октябрь к?нне Филормония концерт программасы бел?н ачылды. Тамашачылар ?йт?енч?, ?зене? осталыгы, профессионализмы бел?н бер адым алга атлаган бу коллектив. 15нче декабрьд? джазчылар, яшь актерлар фестивальл?ре ?т?ч?к. Б?йр?мн?р ?тк?р? буенча методик кулланма булдырылды, ч?нки б?йр?м ?тк?р? батырлык т?гел; б?йр?мг? килг?н кеше л?зз?т алып, ял итеп кайтырга тиеш. Халкыбызны? т?рле этник т?ркемн?ре и?ат коллективларыны? фестивальл?ре тулы к?л?мд? ?т?ч?к. 25нче октябрьд? “Шумбрат, Мордовия!» фестивале старт ала. ?лег? авылларда, районнарда бу фестивальне? этаплары ?тте инде: республика к?л?менд? катнашучылар билгел?нде. Алдагы елда барлыгы 80 ме? кеше катнашты, быелгысында тагы да к?бр?к булыр дип планлаштырабыз. Халкыбызны? рухи байлыгын к?рс?т? ?чен мен? диг?н м?мкинлек бу.
Максатчан программалар да кабул ителде. Туристлар информацион ?з?ге формалашты, порталы ачылачак, базасына м?гълумат тупланачак. Б?генг? х?л ителм?г?н проблемалар да юк т?гел: аеруча ???миятле тарихи биналарны т?зекл?ндер?-я?арту эшл?ре башкарыла. Софинансирование программасы буенча Атяшево, Атюрьево районнарында милли - м?д?ни ?з?кл?ре реконструкциял?нде, беренче сентябрьд? Ромодан районы к?н тал?бе итк?нч? ?и?азланган Ял ?з?ге ачылды. 2015-16 елларда авыл м?д?ният учакларын реконструкциял?п бетерерг? планлаштырылды. Программаны? ?зенч?леге Мордовия-не? туристлык маршрутларында урнашкан м?д?ни мирас объектларын саклауга юн?лтелг?н булуда. Саранскта “Красная линия» диг?н проект гам?лг? ашырыла. “Мордовское подворье”га с?ях?тл?рне еш оештыралар, ди министр. Авылларда барча инфраструктуралар берг?л?п эшл?? юлларын к?р?л?р. М?с?л?н, “Авыл б?йр?ме»н ?тк?рг?нд? м?д?ният, м?гариф, социаль хезм?тк?рл?р берг?л?п эшл?рг? тиешл?р. Шунда башлаган эш у?ышлы була. Мордовия пресс-центрына Владимир Иванович Большеберезниковкий районыннан командировкадан кайтышлый керде. Ул Н.П. Огарёв исеменд?ге МГУ проектировщиклары бел?н “Сурский рубеж» диг?н х?рби-тарихи комплексын т?з? м?йданын карап кайткан. Иск? алабыз, Б?ек Ватан сугышы елларында 80 километр озынлыгы чикне ме?л?г?н хатын-кыз, бала-чага бел?н Сура елгасы буена ике ай эченд? т?зег?нн?р. Бу комплекс уенчык р?вешенд? к?ренм?ск? тиеш, ди В.И.Шарапов.
М?д?ният хезм?тк?рл?рене? зарплаталарына килг?нд?, ?кренл?п ?с?. Чагыштыру ?чен, 2013нче елны 60% ?сте, якынча ш???рд? – 12,5 ме?, авылда 9,5 ме? булды. ? 2012нче елда ш???рд? – 11 ме?, ? авылда – 6 ме? иде. ?ле расходны эффектив куллану диг?не д? бар. Кечкен? авылларны? бай китапхан?сен (1-2 укучы булган очракта), Россия законнары нигезенд?, муниципалитетларга бир? д?рес булыр.
Россия ??м Мордовия к?л?менд? м?д?ният елы игълан травел? – д??л?тне? м?д?ни инфраструктураларын гына т?гел, ?хлак, т?рбия м?сь?л?л?рен д? актуаль дип санавында. М?д?ният бит ул – б?тен барлыгыбызны? нигезе.

Наил? Насырова